

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep.
0032 Oslo

Vår dato: 15.04.2016
Deres dato: 25.01.2016
Vår referanse: 273-39187
Deres referanse: 16/148

Høring – Begrensning i statlig klageinstans adgang til å overprøve kommunenes utøvelse av det frie skjønn og etablering av tvisteløsningsmekanisme for rettslige tvister mellom stat og kommune mv.

Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets høring om etablering av tvisteløsningsmekanisme for rettslige tvister mellom stat og kommune mv. Nedenfor følger våre merknader og synspunkter til forslaget.

Generelt

NHO er tvilende til om fordelene oppveier ulempene ved å gi kommuner utvidet søksmålskompetanse til å saksøke staten. Hensynet til effektivitet i forholdet mellom stat og kommune trekker i retning av at slik søksmålskompetanse ikke blir lagt til kommunen i større utstrekning enn tilfellet er i dag.

NHO er uenige i at domstolen er egnet som tvisteløsningsmekanisme for innsigelsessaker.

Vi er også bekymret for hva en slik ordning vil ha å si for bl.a. utbygging av et velfungerende og mer sømløst transportnett. Dette er en prioritert sak for næringslivet over hele landet. Slik infrastruktur krever store investeringer som setter krav til arealplanlegging og saksbehandling i kommunene. I dag tar det i gjennomsnitt 9-10 år å planlegge et samferdselsprosjekt. Det er for lenge, og vi er glad for at det er politisk enighet om at planleggingstiden skal halveres. Vi frykter at lovforslaget går i retning av at det blir mer krevende å realisere en ambisjon om redusert planleggingstid.

Vi mener man heller bør se på tiltak som bedrer koordineringen innenfor og mellom forvaltningsnivåene. Særlig er det behov for å effektivisere innsigelsesordningen. Det bør også fastsettes tidsfrister for når de ulike stegene i planleggingen skal være ferdig. Videre vil økt bruk av statlig plan for prosjekter av nasjonal betydning være nødvendig.

Våre kommentarer og merknader er i hovedsak knyttet til de forslagene som etter vår mening kan være med å ytterligere forlenge dagens planleggingstid. Dette vil være stikk i strid med alle politiske ønsker og visjoner om en halvert planleggingstid.

Særskilte merknader

Begrunnelsesplikt

Vi mener det er bra at man i forslaget skjerper kravet om at vedtak fattet av klageinstansen må begrunnes. Dette vil gjøre det mer tydelig om hvilke avveininger som ligger til grunn for det vedtaket som er fattet. Det vil også gi kommuner og andre berørte parter større innsyn i hvilke vavinger som er gjort og kan kanskje være med på å redusere antall konflikter som kan komme i etterkant av et vedtak.

Søksmålskompetanse i innsigelsessaker

I forslaget går det frem at kommuner bør få utvidet adgang til å reise sak mot staten. NHO mener at faren er stor for at dette vil kunne resultere i uhensiktsmessig bruk av offentlige ressurser og kan medføre økt belastning på domstolene.

I høringen under pk. 4.3 står det bl.a. det særlig innsigelser etter plan –og bygningsloven hvor det synes å være behov for en tvisteløsningsmekanisme. Etter vårt syn er innsigelsesordningen ikke egnet for domstolsprøving. Da forsvinner mye av effektivitetshensynet som innsigelsesinstituttet er ment å ivareta.

Konsekvenser av forslaget

Forslaget som er på høring vil i realiteten medføre at kommuner får enda en ankemulighet, etter innsigelsen er avgjort. Spørsmålet blir da hvilke insentiver kommunen vil ha til å inngå kompromisser, dersom de uansett etterpå har muligheten til å ta saken til domstolene. I dag tar planprosessene lang tid og resulterer bl.a. at tiden fra festtaler til snorklipping for vei og bane blir ekstra lang.

I forslaget er det ikke foreslått avgrensninger for når i en innsigelsesprosessen man kan velge å ta saken til retten. Det blir opptil kommunene selv å velge når de ønsker å reise sak. Vi tolker dette slik at man da i praksis kan la en sak gå igjennom hele innsigelsesprosessen (det finnes eksempler fra samferdselssektoren at en slik avgjørelse kan ta flere år) før man så evt. tar saken til retten. Dette vil etter vår vurdering skape ytterligere forsinkelser i planleggingsprosessen.

Etter vår vurdering må det avklares om hvor lenge etter at en innsigelse er avklart, en kommune kan vente med å ta saken for retten. Slik vi tolker forslaget, har man valgt ikke å sette noen frist. I ytterste konsekvens kan dette resulterer at man kan komme en situasjon der man etter vedtak i innsigelsessaken, har startet videre planlegging og evt. bygging, for så å oppleve at en kommune velger å ta saken til retten og evt. få medhold? En slik løsning vil skape stor usikkerhet og risiko for utbygger og medføre en uholdbar situasjon.

Departementet viser i høringen til at det de siste årene er gjort grep for å bidra til at innsigelsesordningen blir mest mulig effektiv. Bl.a. har fylkesmannen fått en samordningsrolle i planleggingen. Med dette forslaget mener vi at man undergraver nettopp disse tiltakene som

skulle være med på å redusere planleggingstiden. Vi frykter økt planleggingstid som følge av disse endringene, noe som vil være svært uheldig.

Vennlig hilsen
Næringslivets Hovedorganisasjon
Område næringspolitikk

Ingebjørg Harto
Direktør